

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

PLAN PRIPREME ZIMSKE TURISTIČKE SEZONE ZA 2017/2018 GODINU

DECEMBAR, 2017. GODINE

U V O D

“Plan pripreme zimske turističke sezone za 2017/2018 godinu” pripremljen je u skladu sa Programom rada Vlade za 2017. godinu. Ovim dokumentom prezentiraju se aktivnosti koje su završene ili će biti realizovane tokom zimske turističke sezone, a koje su usmjerene na stvaranje uslova za nesmetano odvijanje sezone i povećanje efekata od turizma.

Plan pripreme sezone je definisan na osnovu dostavljenih informacija od strane turističke privrede, lokalnih uprava i državnih preduzeća i institucija. Cilj je da se sagleda ukupna turistička ponuda tokom zimske sezone koja podrazumijeva pripremljenost infrastrukture (saobraćajne, vodovodne, elektro) smještajnih kapaciteta, skijališta, dodatnih sadržaja, organizovanje manifestacija i događaja i dr.

Prethodne sezone su pokazale da, zbog izraženih klimatskih promjena, nije moguće ili je veoma teško, vršiti prognoze kakva će biti sezona s obzirom da se zimska turistička sezona prvenstveno bazira na rad skijališta. Zato je potrebno razvijati ponudu kojom će se i u situacijama da nema sniježnih padavina, omogućiti skijalištima i ugostiteljskim objektima na sjeveru da ostvaruju prihode.

SKIJALIŠTA

Skijalište „Savin kuk“

Zimsku turističku sezonu 2017/18 godinu Skijalište „Savin kuk“ je uradio sve pripreme i u funkciji će biti dvosjedne žičare, tri ski lifta i jedan dječiji ski lift, koji opslužuje oko 5km skijaških staza namijenjenih za alpsko skijanje. Za predstojeću sezonu posjetiocima će biti na raspolaganju novi avanturistički park, koji je izgrađen na površini od 3800m, u podnožju skijališta.

Park se sastoji od četiri avanturističke staze dužine od 110m-130m, izgrađene na 44 vještačka stabla, povezana avanturističko-adrenalinskim preprekama. Park je namijenjen za djecu od 4—16 godina i radiće tokom cijele godine (zimska sezona i ljetnja turistička sezona). U ponudi skijališta je i staza za hodanje na krpljama dužine 6,5km (staza kroz šumu) koja povezuje skijalište Savin kuk i Crno jezero, kao i staza za nordijsko skijanje u podnožju samog skijališta. Skijalište u svojoj ponudi ima i školu skijanja, kao i skijašnicu namijenjenu za izdavanje skijaške opreme.

U sastavu ski centra će poslovati dva restorana, restoran „Durmitorsko sijelo“ i restoran „Monatana“, kao i kafe bar „Kulina“. Turistički centar „Durmitor“ planira da u toku zimske turističke sezone organizuje razna takmičenja u alpskom i nordijskom skijanju, kao i takmičenja u hodanju na krpljama.

U saradnji sa turističkim agencijama iz centralne i južne regije u toku su pripreme na organizovanju škole skijanja za osnovce iz tih regija. Škola će početi sa radom od 01. februara 2018.godine i trajati do kraja marta mjeseca i biće realizovana radnim danima.

Takođe, u restoranu „Durmitorsko sijelo“ se planira promocija i degustacija nacionalnih vina u saradnji sa brendom “Plantaže“, kao i organizovanje kulturnih večeri i manifestacija.

Ski centar “Javorovača”

Ski centar “Javorovača” raspolaže sa dva skijališta, restoranom/pansion, skijašnicom i ski školom.

U okviru priprema za sezonu izvršeno je servisiranje ski liftova, snimanje sajli, urađen je osnovni servis mašine za uređenje skijališta. U narednom periodu potrebno je obezbijediti ateste za struju i ski liftove, HTZ opremu, lječarska uvjerenje za zaposlene na skijalištu i osiguranja. Sve aktivnosti se finansiraju iz sredstava skijališta koje je zbog veoma loše sezone 2013/2014 godine zapalo u finansijsku krizu pa skijalište nije u mogućnosti da značajnije unaprijedi ponudu. Aktivnosti

koje se odnose na nabavku opreme, čišćenje prilaznih puteva i parkinga takođe se finansiraju iz sredstava Ski centra. Iz tog razloga sve aktivnosti će biti ograničene na kvalitetno i sigurno funkcionisanje skijališta, te organizovanje ski škole i ski kampova.

Iz Ski centra ističu da je neophodna podrška države i lokalne uprave koja bi se odnosila na razvoj infrastrukture, obezbjeđivanje subvencija za struju, komunalne usluge (na primjer: prilazni putevi prema Ski centru nisu obuhvaćeni programom za održavanje prilaznih puteva). Takođe, postoji interesovanje da se određene manifestacije u organizaciji NTO realizuju i na skijalištu "Javorovača" čime bi se doprinijelo obogaćivanju ponude i promociji Ski centra.

Ski resort „Kolašin 1450“

Tokom avgusta Ski resort je počeo sa akcijom čišćenja staza koja je podrazumjevala uklanjanje kamenja sa staza, kao i sanaciju kanala. U akciji je učestvovalo nešto oko 300 ljudi, koji su za svaki provedeni dan na skijalištu nagrađeni sa po 2 besplatna ski pass-a koja mogu iskoristiti u predstojećoj sezoni.

Nakon toga izvršeno je košenje trave na stazama.

U toku su aktivnosti koje podrazumijevaju servis žičara, ski liftova, tabača snijega, motornih sanki i ski opreme. Za zimsku sezonu obnovljen je dio postojećih zaliha ski opreme, a u pripremi je i poseban dio skijališta za vožnju dječijih motornih sanki.

Ski centar „Hajla“

U ski centru „Hajla“ planirano je čišćenje staze (uklanjanje kamenja, uklanjanje izraslog drveća itd). Preduzeće je u procesu prikupljanja dokumentacije za rad skijališta i to: atesta čeličnih užadi, ugovora sa vlasnicima zemljišta o njegovom korišćenju i ugovora za servisiranje postojeće opreme.

Na skijalištu, u saradnji sa LTO Rožaje planirano je svečano otvaranje sezone skijanja 2017/2018, organizovanje „bijelog dana“ zabava za školarce, organizovanje zabave (DJ party), planinarski pohod na Hajlu, škole skijanja, „Saturday party“, igre na snijegu, skijaški kup „Rožajska pahulja“ u kategoriji cicibana i pionira.

Planirano je markiranje staza za hodanje na krpljama Carine – Grope koja je prošle godine urađena od strane LTO.

U dostavljenom izvjestaju ukazano je i da Ski centar ne raspolaže finansijskim sredstvima koja bi bila dovoljna za realizaciju planiranih aktivnosti i nabavku potrebne opreme, te je ostavljena mogućnost za eventualnu pomoći institucija.

Turistički kompleks „Vučje“

Jedan od najvećih problema prošlogodišnje zimske turističke sezone je bilo elektroenergetsko snabdjevanje, posebno u uslovima velikih padavina pa predstavnici ovog skijališta ukazuju da je neophodno sprovesti aktivnosti na poboljšanju postojeće infrastrukture.

Takođe, problemi sa kojima su bili suočeni u „Vučju“ tokom prošle sezone odnosili su se na otežano zimsko održavanje pojedinih dionica puta (dionica puta od Šavnika prema Vučju nije prohodna tokom cijele sezone), slabu ponudu ostalih turističkih proizvoda tokom zimske sezone, nepostojanje organizacije za planiranje, razvoj proizvoda i koordinaciju integralne turističke ponude, nedostatak događaja internacionalnog nivoa, kulturnih i sportskih događaja, postojanje nelojalne konkurenциje, zastarelost i nefunktionalnost žičare koja se nalazi na stazi koja ima FIS licencu, divlje deponije, slabe promotivne aktivnosti na tržištima koja su od velikog značaja za manje ski centre.

Ski centar Vučje svoju turističku ponudu bazira ne kreiranju proizvoda namjenjenog najmlađima, pa u skladu sa tim iz godine u godinu razvija projekat škole skijanja za djecu predškolskog uzrasta i za osnovce. Akcenat se stavlja na izgradnju ski parka sa stazama za djecu, bebi liftom, dječijim klizalištem, dječijim igloom i prostorom za programe posle skijanja.

Ski centar Vučje ima idealne uslove za novu aktivnost „Zimska staza za spuštanje gumenim čamcima – snowtoubing“ po uzoru na uspješne centre u Austriji. S obzirom da je riječ o aktivnosti koja nije zastupljena u Crnoj Gori uvrštavanjem ove ponude skijalište bi bilo konkurentno u regionu.

Već par godina na Vučju, u snowboard parku koji je pravljen po svjetskim standardima, postoji snowboard staza. Cilj Ski centra je da napravi snowboard park zabave koji bi bio u funkciji tokom cijele sezone. Međutim, izgradnja takvog jednog parka zahtjeva angažovanje značajnih finansijskih sredstava koja samostalno nijesu u mogućnosti da obezbijede.

Zahvaljujući manifestaciji „Snow dance“ koja se organizuje od 2015. godine i ima takmičarsko-zabavni karakter, Vučje je, kod posjetilaca iz regiona, postalo prepoznatljivo i kao festivalska destinacija.

OPŠTINE

Žabljak

Opština Žabljak će održati sastanke sa svim ustanovama i pojedincima koji mogu doprinijeti boljoj i kvalitetnije zimskoj sezoni i to sa: „Crnagoraput“-em, LTO Žabljak, DOO „Komunalno i vodovod“, komunalnom inspekcijom i policijom i odjeljenjem bezbjednosti Žabljak. LTO Žabljak nastupiće na više sajmova i prezentacija, kako bi što bolje promovisala turističke potencijale grada u zimskoj sezoni. LTO samostalno i sa saradnicima planira press konferencije u regionu, učestvovanje u BIONET treningu, izradu promotivnog materijala za zimsku sezonu (flajeri), edukaciju u svrhu kreiranja i vođenja uspješne online prezentacije turističke ponude Žabljaka, ukrašavanje grada za novogodišnje praznike, učešće na sajmu u Minhenu, medijske kampanje sa ciljem promocije ponude u saradnji sa TV Vijesti, RTCG, TV777, RTV NK, manifestacije na skijalištima „Savin kuk“ i „Javorovača“ u saradnji sa NTO, podršku organizovanju Snowkite-a u organizaciji agencije „Kompas“.

Sa predstavnicima Moto sport magazina, razmatra se mogućnost održavanja automobilskih trka tokom dva vikenda, čime bi se nastavila tradicija manifestacije “automobilizam na snijegu”.

Izvršena je rekonstrukcija javne rasvjete i zamjena postojećih svjetiljki LED svjetiljkama. Završena je sanacija postojeće deponije, značajan posao urađen je na izgradnji kanalizacione mreže, nabavljeno vozilo koje će se koristiti za komunalne usluge, izvršena nabavka kanti za selektivno odlaganje smeća. Takođe, završena je rekonstrukcija fudbalskog igrališta na Ravnom Žabljaku, a u toku je tenderska procedura za rekonstrukciju svlačionica, kao i nabavku opreme za teretan u Sportskom centru.

Sve staze, žičare i liftovi na skijalištima „Savin kuk“ i „Javorovača“ će biti u funkciji. Novitet ove godine na skijalištu „Savin kuk“ predstavlja avanturistički park sa četiri avanturističke staze, koji će koristiti posjetioci uzrasta od 4 do 16 godina, kao i rekonstruisana skijašnica.

Iz opštine Žabljak sugerisano je da prilikom objavljivanja meteoroloških izvještavanja tokom zimskih mjeseci, često se koriste riječi “bez prijeke potrebe ne kretati prema Žabljaku” što ne ide na ruku turističkoj sezoni i posjeti. putevi prema Žabljaku se održavaju kvalitetno i redovno i isti su veoma rijetko u prekidu. U situacijama kada je prohodnost dobra, iz Opštine smatraju da nije potrebno objavljivati alarmantno stanje.

Bijelo Polje

U sklopu priprema za zimsku turističku sezonu opština Bijelo Polje je na lokalnom nivou preduzela aktivnosti kako bi se obezbijedili uslovi za nesmetano funkcionisanje grada i lokalnih institucija, tokom zimskih mjeseci. Takođe, jedan dio aktivnosti će biti usmjeren na obogaćivanju ponude u cilju privlačenja gostiju u ovu sjevernu opštinu.

DOO ” Komunalno – Lim ” izvršiće nabavku industrijske soli i rizle i obezbijediće potrebnu mehanizaciju (snjegočistača ,građevinskih mašina , traktora i posipača soli). Sekretarijat za stambeno – komunalne poslove i saobraćaj će preduzimati mjere iz svoje nadležnosti, a koji se odnose na: održavanje opštinskih kategorisanih i nekategorisanih puteva, parkova, platoa i sporednih ulica u gradu, angažovanje potrebne mehanizacije i ljudstva na čišćenju sniježnih nanosa, posipanje soli i rizle (zavisno od količine sniježnih padavina, odnosno vremenskih uslova), održavanje propusta, rigola, i ostalo U cilju efikasnijeg odvijanja saobraćaja,

angažovaće se i dežurstvo u trećoj smjeni i vršiće se redovno održavanje vertikalne signalizacije.

JU Centar za djelatnosti kulture „Vojislav Bulatović Strunjo” će u svojoj ponudi imati bogat kulturni program: pozorišne predstave, sopstvene i gostujuće produkcije za djecu i odrasle, koncerte ozbiljne muzike, izložbe slika akademski slikara iz Crne Gore i okruženja, likovne izložbe u saradnji sa ambasadama zemalja EU, književne večeri, filmske projekcije domaće i inostrane produkcije, seminare, simpozijume i naučne skupove.

Centar za kulturu će biti jedan od organizatora manifestacije "Novogodišnji bjelopoljski bazar" koju organizuje LTO Bijelo Polje, Turistička agencija "Rams", Sekretarijat za preduzetništvo i ekonomski razvoj opštine Bijelo Polje. Manifestacija promoviše tradicionalne vrijednosti: domaću radinost, narodne rukotvorine, stare zanate, kuhinju, hotele i restorane. Bazar je promotivno – prodajnog karaktera i trajaće dva dana, 29. i 30. decembra na glavnom gradskom trgu.

LTO Bijelo Polje realizovaće niz promotivnih i drugih aktivnosti: promocija staze za hodanje na krpljama, dodjela nagrada najboljima u turizmu i ugostiteljstvu u 2017 godini, te pružanje pomoći školi skijanja.

Ponuda u opštini Bijelo Polje biće obogaćena realizacijom dva najveća kapitalna projekta koja se odnose na valorizaciju potencijala planine Bjelasice i Đalovića pećine koji su finansirani od stane Vlade Crne Gore. U toku su radovi na izgradnji pristupnog puta za Bjelasicu, projekti za vodosnabdjevanje i elektrifikaciju, tender za izgradnju žičare. Za Đalovića pećinu je završen tender za izgradnju druge faze puta 4, 5 km, u toku je tender za žičaru i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa za izgradnju puta do manastira Podvrh.

Šavnik

Turizam u Šavniku je uglavnom zastupljen u ljetnjim mjesecima i sezonskog je karaktera. Opština ne raspolaže skijalištem koje bi se moglo ponuditi skijašima, izuzev skijaške staze na Kruševicama (u Mekom Dolu), gdje se vrši obuka u skijanju djece školskog uzrasta.

Pripremljen je projekat za izgradnju skijališta na pomenutoj lokaciji čijom bi se realizacijom doprinijelo da zimska sezona u Šavniku zaživi i da se tokom zimskih mjeseci privuče značajan broj gostiju. U narednom periodu, planira se postavljanje potrebne signalizacije na predviđenoj stazi za hodanje na krpljama (Boljske grede), kao i nabavka krplji i aktiviranje staze za sve ljubitelje snijega i zimskih aktivnosti.

Tokom zime biće organizovana zimska alpinistička škola za početnike i zimski usponi na Bobotov kuk sa noćenjem.

Pljevlja

U opštini Pljevlja preduzete su aktivnosti na pripremi nastupajuće zimske turističke sezone. Realizovane su planirane investicione aktivnosti na energetskim i prenosnim objektima i opremi kako bi se obezbijedilo nesmetano i kontinuirano snabdijevanje električnom energijom. Za čišćenje i održavanje putne infrastrukture nabavljene su dovoljne količine soli i potrebnih agregata za posipanje ulica i obezbijeđena je potrebna mehanizacija. U cilju bolje promocije, LTO Pljevlja je pripremila propagandni material koji je distribuirana na sajmovima u Novom Sadu i Beogradu.

Na lokalitetu Rudnica biće realizovan projekat "Staze za hodanje na krpljama" u dužini od 8km. Opština i Centar za sport i rekreatciju su pokrenuli postupak za nabavku klizališta na trgu koje bi bilo u funkciji tokom zimskih mjeseci. Kada je riječ o smještajnim kapacitetima, na

raspolaganju će biti šest hotela koji rade tokom cijele godine kao i smještaj kod privatnih izdavalaca.

Nikšić

LTO Nikšić je na 50-tom sajmu turizma u Novom Sadu posjetiocima i zainteresovanim agencijama i pojedincima, predstavila ponudu opštine Nikšić za zimsku sezonu.

Kada je riječ o smještaju, povećan je broj privatnih smještajnih kapaciteta, a u ponudi su i gradski hoteli sa višom kategorijom koji bi goste mogli dnevno odvoziti na skijalište. Ski centar „Vučje“ nudi široku i sadržajnu ponudu za različite vrste tražnje, aplsko, nordijsko, turno skijanje, hodanje na krpljama, sankanje, škole skijanja, planinarenje u zimskim uslovima i snowbord.

Tokom čitave sezone na „Vučju“ se organizuju različiti sadržaji koji animiraju posjetioce da vrijeme provedu u prirodi, organizuju se dnevne žurke, noćna skijanja i sankanja, takmičenja u skijaškim disciplinama, „Snow dance“ festival koji je prethodnih godina obilježio zimu u Nikšiću i sl.

Tradicionalne škole skijanja u organizaciji Sekretarijata za kulturu, sport, mlade i socijalno staranje i privatnih škola skijanja, na nekoliko odgovarajućih mesta (Vučje, Meka dola, Kruševice) će tokom januara i februara realizovati programe škola i animiraju veliki broj djece i roditelja.

LTO Nikšić će se sa ski centrom „Vučje“, klubovima, NVO organizacijama i pojedincima raditi na obogaćivanju sadržaja koji će i u situaciji da ne bude dovoljno sniježnih padavina privući goste u Nikšić.

Kapitalnim Budžetom uz podršku lokalne uprave na Vučju u toku je izgradnja vještačkog jezera koje bi u nedostatku snijega bilo osnov za vještačko osnježavanje staza. Radovi na izgradnji su u završnoj fazi.

Kulturni događaji koji se organizuju kroz projekat „Programa podrške razvoju kulture“ u Nikšiću biće nastavljeni i tokom zimske sezone.

Berane

Za zimsku turističku sezonu 2017/18. godinu, u opštini Berane će, shodno najavama, i ove godine u funkciji biti Ski centar "Lokve", što doprinosi unapređenju vanpansionske ponude.

U saradnji sa vlasnicima Ski centar "Lokve", LTO Berane planira organizovanje sportsko - zabavnih manifestacija na snijegu (škola skijanja za najmlađe, tematski party na otvorenom, promocija hodanja na krpljama...)

LTO Berane će raditi na prikupljanju i obradi podataka o turističkom prometu i pružati informacije direktno, kao i telefonom i putem e-mail – a, svima koji dođu u njene prostorije, bilo da se radi o informacijama o smještaju, cijenama, kulturno – zabavnim, ili sportskim manifestacijama, redu vožnje i dr.

LTO Berane je planirala da, kako samostalno tako i u organizaciji sa Opštinom, drugim institucijama i NVO, organizuje nekoliko manifestacija koje će doprinijeti promociji opštine Berane. U saradnji sa opštinom Berane, LTO je planirala organizovanje koncerta povodom dočeka pravoslavne Nove godine, s ciljem produženja zimske turističke sezone.

Ukoliko finansijske mogućnosti budu dozvoljavale (u zavisnosti od interesovanja sponzora), planirano je i postavljanje mobilnog klizališta za nastupajuću zimsku sezonu.

Mojkovac

Lokalna turistička organizacija Mojkovac će u zimskom periodu organizovati „Zimske dane na Bjelasici“ sa ciljem da se ukaže na potencijale sa kojima Opština raspolaže. Takođe, u saradnji sa planinarskim klubovima, biće organizovana i manifestacija “Pohodima Mojkovačke bitke”. Tokom zimskih mjeseci, na padinama Sinjajevine biće aktivan mini ski lift. Za djecu predškolskog i školskog uzrasta planirano je održavanje manifestacije “Dani na snijegu” koja će biti takmičarskog karaktera što će podrazumijevati takmičenja u skijanju, sankanju i surfovaju na dasci na snijegu.

Centar za kulturu će organizovati promocije filmova, knjiga, održavanje zimskog likovnog salona i novogodišnjeg koncerta KUD-a “Vesna”.

Glavni grad Podgorica

Tokom zimskih mjeseci, LTO Podgorica je u saradnji sa institucijama na lokalnom nivou i preduzećima koji posluju na teritoriji Glavnog grada, pripremila brojne manifestacije kojima će se doprinijeti obogaćivanju ponude i privlačenju većeg broja turista. Do kraja 2017. godine LTO će realizovati promociju Novogodišnjeg programa i zimske turističke ponude u regionu i inoviranje i distribuciju informativno-propagandnog materijala (hotelsko- turističkoj privredi- hoteli, agencije...). Takođe, do kraja 2017.godine, LTO će organizovati i podržati manifestacije: “Biramo najbolje u turizmu i ugostiteljstvu 2017.”, „Podgorička noć“, „Dan raštana“, „Dan patišpanja“, „Muzika i moda“ i „Podgorica- Shopping Night“.

Sekretarijat za kulturu i sport planira održavanje sportskih manifestacija: 59.Tradicionalna međunarodna atletska trka Oslobođenje Podgorice – 2017 ("Memorijal Veliša Mugoša"), Proglašenje najuspješnijih sportista Podgorice u 2017. godini, Decembarski dani sporta - Podgorica 2017. (38. Međunarodni karate turnir „Kup oslobođenja Podgorice“), Prvenstvo srednjih škola, Decembarski dani rekreacije, itd.

U hotelima “Hilton”, “Verde” i “CentreVille” biće organizovani dočeci Nove godine.

U periodu od 25. do 30. Decembra, u organizacija Glavnog grada i LTO Podgorice, održaće se Novogodišnji bazar i Novogodišnji doček na Trgu nezavisnosti, koji će obuhvatiti dnevni program za najmlađe i muzički nastup regionalnih zvijezda i domaćih izvođača(Bend NEON i Toni Cetinski, Vlatko Stefanovski i Sergej Ćetković).

U tržnim centrima koji se nalaze u Glavnem gradu organizovaće se: VIII Antico Bazar, Piši Deda Mrazu, Sajam Praznična trpeza, Novogodišnji vašar, Novogodišnje zujanje, Novogodišnja fešta, Dječija manifestacija “Puzzlijada”, Plesno veče, Smart tech - sajam novih tehnologija, Sajam antikviteta i kolekcionarstva, Božićni bazar pod sloganom „Humanost spaja svjetove“ i Novogodišnji bazar.

Budva

Turistička organizacija opštine Budva tradicionalno organizuje doček Nove godine na trgu ispred Starog grada. Ove godine planirano je da program počne 29.decembra koncertima dvije muzičke grupe. Program će se nastaviti večernjim koncertima 30. i 31.decembra, a za 1.januar programom je planiran popodnevni koncert klasične muzike i večernji nastup dvije muzičke grupe. U sklopu novogodišnjeg programa planirani su i nastupi lokalnih muzičara, kao i poseban program za najmlađe.

Opština Budva će i tokom zimskog perioda nastaviti sa radom Koordinacionog tima za pripremu i praćenje sezone, u cilju podizanja kvaliteta turističke ponude u Opštini i povećanju efikasnosti u pripremi naredne sezone. Koordinacioni tim će formirati radne timove u koje će uključiti, pored organa lokalne uprave, NVO sektora i predstavnike turističke privrede.

Kotor

U opštini Kotor i tokom zimskih mjeseci se preduzimaju aktivnosti na organizovanju manifestacija i kulturnih programa kako bi Kotor bio interesantan turistima i zimi. LTO Kotor, od novembra do marta, intenzivira svoje promotivne aktivnosti kroz sajamske nastupe u regionu i inostranstvu (London, Beč, Prag, Minhen, Beograd, Berlin) i kroz organizovanje boravka studijskih grupa novinara i turoperatera. Takođe, LTO Kotor će raditi na produkciji promotivnog materijala kao što su: katalog smještaja, gastro katalog, gradske mape (kulturna mapa Starog grada, mapa Perasta, kulturna mapa Boke, mapa Risna) i bošura o rimskim mozaicima.

Za novogodišnje praznike biće organizovan doček Nove godine na otvorenom. Program će trajati dva dana i okupiće poznate izvođače: "Light under the black mountain", "Letu Štuke", Rambo Amadeus, "Partibrejkersi", "Električni orgazam", "Veliki Prezir", "Stray Dogg", "Obojeni program", "Let 3" i "Disciplina kičme". Od strane Lokalne turističke organizacije biće podržane manifestacije po kojima je Kotor prepoznat i to: "Od Božića do Božića", „Dani kamelija“ i Tradicionalni maskenbal i karneval.

OJU Muzeji Kotor će, pored redovnih muzejskih aktivnosti, do kraja 2017. godine, u „Galeriji Solidarnosti“, organizovati izložbu bronzanih skulptura poznatog crnogorskog kipara Rista Stijovića. U decembru, u multimedijalnoj sali crkve Sv.Pavla, a povodom obilježavanja 170 godina od objavlјivanja „Gorskog vjenca“, biće priređeno veče pod nazivom "Razgovori o Njegošu- Njegoš u Boki". U zadnjoj sedmici 2017. biće organizovano tradicionalno druženje pod nazivom "Veče sa prijateljima", kao i podjela novogodišnjih poklona djeci iz Perasta. Tokom zimskog perioda, za turiste, posebno one sa kruzera, organizovana su dežurstva za posjetu muzeja grada Perasta.

JU Kulturni centar "Nikola Đurković" će tokom zimskih mjeseci realizovati muzičke programe i pozorišne predstave i to amaterske i profesionalne, a biće realizovane i izložbe, književne večeri i filmske projekcije. U decembru je planirana manifestacija "December rocks" (nastup tri rok benda iz Crne Gore, prva tri petka u mjesecu), a u februaru tradicionalni zimski karneval.

Herceg Novi

LTO Herceg Novi preduzima aktivnosti na planu bolje promocije turističkih potencijala Opštine, kroz učešće na sajmovima u regionu i inostranstvu (Beograd, Prag, Budimpešta, Novi Sad, Rimini, Varšava, London) i organizovanjem studijskih grupa novinara i blogera. Kreiran je web sajt i preveden na engleski jezik, a do kraja 2017.godine se planira da bude preveden na još 5 jezika. Urađen je novi trominutni promotivni video. LTO planira organizovanje prodaje suvenira u turističko-informativnim biroima. Od strane LTO Herceg Novi, prema svim hotelima i apartmanima na teritoriji Opštine, upućena je inicijativa za ugradnju unaprijeđenog softvera za prijavu gostiju.

Agencija za razvoj i zaštitu Orjena planirala je brojne aktivnosti koje će se realizovati do kraja 2017. godine i to: obilježavanje Svjetskog dana klimatskih promjena kroz Volontersku akciju na uređenju Kotobiljskog izvora, Mountainrunning trku Borići-Malo Vratlo-Duboki do-Vratlo-Borići, volontersku radionicu na očuvanju starog pješačkog kamenog puta, uspon na Vidov vrh, Mountainrunning trku "Kameno extreme", Edukativnu turu Borići-M, Vratlo-planinarski dom itd. I tokom 2018. godine, Agencija će nastaviti sa relizacijom planiranih aktivnosti kao

što su: Prvi dan u prirodi, veče u prostorijama NVO "Orka" posvećeno fotografiji planine, Mountainrunning noćna trka Žlijebbska lastva-Sedlo, uspon do vrha Rt, moj Snješko Bijelić, radionica izrade sniježnih figura, Vrbanj Snow trail i dr.

DOO "Čistoča" će izvršiti sve potrebne aktivnosti kako bi se obezbijedilo kvalitetno održavanje javnih površina, odvoz i deponovanje otpada, posebno u periodu kada se, zbog novogodišnjih praznika i „Praznika mimoze“, očekuje prisutnost većeg broja gostiju i turista.

Tivat

Opština Tivat je, u saradnji sa organizacijama na opštinskom nivou, nevladinim organizacijama, privredom, planirala aktivnosti koje će se realizovati tokom zimskih mjeseci kako bi se obogatila turistička ponuda i ostvarili zadovoljavajući rezultati. U tom smislu planiran je doček Nove godine na otvorenom, „Dječiji karavan kroz kulturnu baštinu“, Izložba likovnih radova učenika/ca OŠ „Drago Milović“ i „Branko Brinić“, SMŠ „Mladost“ i JPU „Bambi“, omladinska pozorišna predstava „Kosti nema, a kosti lomi“, Novembarski brzopotezni šah turnir, turnir u malom fudbalu za zaposlene u institucijama, koncert Simfonijskog orkestra Crne Gore, „Biramo najbolje u turizmu“, „Na veslu priča“, „Novembarski dani košarke - Tivat 2017“, pozorišna predstava „Jesenja sonata“, izložba suvenira i rukotvorina NVO „Harlekin“, nagrađivanje uspješnih sportista i dodjela godišnjih priznanja za 2017. godinu i dr. Novogodišnji program obuhvata organizovanje Božićnog bazara sa dnevnom prazničnom DJ žurkom, nastup grupe „Trio gušt“, realizovanje POP night Bane Nedović i ROCK night sa lokalnim bendom „Toć“, FUNK night Tribute band James Brown, Dan i noć tamburaša ...

Kada je riječ o aktivnostima na pripremi infrastrukture, do kraja godine biće završeni radovi na redovnom održavanju-asfaltiranju putne infrastrukture, rekonstrukciji dijela kanalizacione mreže na Aerodromu, rekonstrukciji kanalizacione mreže u centralnom dijelu grada, obezbijeđenju taktilne površine za slabovida lica na još jednoj lokaciji u centralnom dijelu grada, kao i aktivnosti na novogodišnjem uređenju grada.

Bar

Tokom zimski mjeseci, u opštini Bar planiraju se manifestacije kojima će se doprinijeti da i tokom zime Opštini posjeti veliki broj gostiju iz inostranstva i Regionala. Najznačajnije manifestacije koje će se održati do kraja ove godine i početkom naredne su: Koštanijada, Maslinijada, Festival vina i ukljeve, Festival "Barski ljetopis", Međunarodni festival dječjeg stvaralaštva za djecu "Susreti pod Starom maslinom", manifestacija "Crvene košulje" i "Barski Novogodišnji hepening".

JAVNA PREDUZEĆA, INSTITUCIJE

JP "Nacionalni parkovi Crne Gore"

Izgradnjom nove javne infrastrukture, formiranjem novih turističkih proizvoda i promocijom, „Nacionalni parkovi Crne Gore“, nastoje da ublaže sezonalnost. U tom pravcu aktivnosti su usmjereni na završetak radova na restoranima na Crnom i Biogradskom jezeru koji bi trebali biti otvoreni prije zimske sezone. Tokom zimske sezone, radnim danima, biće otvoreni centri za posjetioce. U centrima, posjetiocima će moći da se upoznaju sa prirodnim vrijednostima, kulturnom baštinom i turističkom ponudom parkova. Takođe, organizovaće se zabavne radionice za djecu koje su usklađene sa školskim programima.

U NP Skadarsko jezero biće organizovano posmatranje ptica sa osmatračnice na Stanaju, a tokom zime biće otvorene i staze za pješačenje i biciklizam.

NP Durmitor, u svojoj ponudi, imaće stazu za hodanje na krpljama od skijališta „Savin kuk“ do Crnog jezera i iznajmljivanje opreme.

NP Lovćen će posjetiocima ponuditi smještaj u bungalovima za iznajmljivanje i biće organizovane edukativne šetnje i čajanka za učenike i posjetioce parkova u NP Durmitor i NP Lovćen.

Tokom januara, ukoliko bude sniježnog pokrivača, u NP Prokletije, NP Biogradska gora i NP Lovćen biće organizovane promotivne šetnje na krpljama, a u NP Biogradska gora i turno skijanje.

Crnogorski elektrodistributivni sistem – CEDIS

Polazeći od značaja koji turizam ima za ukupnu privedu Crne Gore, CEDIS posebnu pažnju usmjerava na opštine koje su prepoznate kao nosioci turističke ponude tokom ljetnje i zimske turističke sezone.

Do kraja 2017.godine, na primarnoj mreži biće završeni radovi na zamjeni transformatora u trafostanicama: „Plužine“, „Brezna“, „Unač“, „Stari Obod“, „Rožaje“, „Zeleni“, „Šavnik“ i „Njegovađa“. U cilju redovnog i sigurnog napajanja Žabljaka i Cetinja, početkom 2017. godine završeni su radovi na izgradnji dalekovoda i uklapanje u trafostanicu „Brezna“, a do kraja godine se očekuje da će biti završena izgradnja dalekovoda „Cetinje-Rijeka Crnojevića-Podgor“.

Zbog jednostranog napajanja Kolašina iz pravca Mojkovca, radikalnog napajanja Plava i Gusinja iz pravca Andrijevice i napajanje Rožaja iz pravca Berana, postoje problemi pouzdanog napajanja korisnika električne energetike sa tih područja, jer izgradnja objekata koji bi riješili postojeće stanje nije realizovana zbog niza procedura koje podrazumijevaju: izbor trase, izradu planova, rješavanje imovinsko-pravnih pitanja i dr.

Završeni su radovi na izgradnji trafostanice „Jezerine“ koja će biti predmet otkupa od strane CEDIS-a. Preventivno su odradene sanacije stubova i provodnika nastale usled havarije. Izvršeni su radovi na napojnim distributivnim trafostanicama. Ugrađeni su vakuumski prekidači na trafostanicama Guke, Žabljak i Medanovići. Takođe, izvršeno je ili u toku ispitivanje relejne zaštite, ispitivanje AKU baterije i pomoćnog napona, ispitivanje transformatora, na Žabljaku i u Kolašinu. Na Žabljaku je planirana izgradnja trafostanica i dalekovoda ali radovi do kraja 2017. godine neće biti završeni zbog imovinsko-pravnih problema i duge tenderske procedure. I u Kolašinu, radovi na rekonstrukciji dalekovoda neće biti završeni u planiranom roku zbog imovinskih problema i tenderske procedure. Na Žabljaku, na dalekovodima Virak, Štuoc,

Šaranci, Novakovići, Borje i Njegovuđa zamijenjeno je 95 komada dotrajalih stubova, a na niskonaponskoj mreži Žabljak, Motički Gaj, Ivan Do, Podgora, Bukovica, Vuko do, Pogrežđe, Virak, Novakovići, Borje i Zminica 86 komada dotrajalih stubova. Na teritoriji Kolašina, ugrađeno je 60 stubova, zamijenjena provodna užad, izvršeno čišćenje trafostanica i dr.

U Nikšiću je planirana izgradnja trafostanica "Šišovik", "Njegoševa", „Kličevo“ i "Somina". Ovi radovi će biti završeni do kraja 2017. Rekonstruisane su dionice Laz-Dragovoljići, Lukovo-Granice i Bukovik-Ivanje.

Na području Berana i Rožaja, planirani radovi na izgradnji trafostanica i nadzemnih vodova neće biti završeni do kraja 2017. zbog imovinsko pravnih odnosa i tenderskih procedura. U Beranama je zamijenjen jedan broj stubova i jedan linijski rastavljač, a biće završeni i radovi na rekonstrukciji nadzemnog voda "Bać-Malindubrava", "Dacići-dionica Zekići" i "Malindubrava-Crnča" u Rožajama.

Planirani radovi na teritoriji Prijestonice, na trafostanicama i nadzemnim vodovima biće završeni do kraja 2017. Izvršen je remont dalekovoda od trafostanice Humci do trafostanice Ivanova Korita. Zamijenjeno je 14 drvenih stubova na teritoriji Velji i Mali Bostur. I pored preduzetih radova, iz CEDIS-a ističu da se dalekovod Lovćen tretira kao dalekovod visokog rizika, zbog velikog broja grmaljavinskih dana u godini, pa su ispadni veoma česti kad je loše vrijeme, na šta se teško može uticati.

Direkcija za saobraćaj

Direkcija za saobraćaj, preko izabranog izvođača, vrši redovno održavanje puteva. U zimskim mjesecima, to podrazumijeva održavanje prohodnosti puteva i bezbjednog odvijanja saobraćaja na državnim putevima. Pod održavanjem u zimskim uslovima podrazumijevaju se aktivnosti i radovi koji obuhvataju organizovanje mjesta pripravnosti za rad u zimskim uslovima, osiguranje odvodnjavanja vode s kolovoza, zaštitne mjere od stvaranja poledice, čišćenje snijega s kolovoza i sa saobraćajne signalizacije, održavanje saobraćajne signalizacije i opreme puta u funkcionalnom stanju, obilježavanje ivica kolovoza, uklanjanje napuštenih, havarisanih vozila i drugih prepreka koje onemogućavaju čišćenje puta i normalno odvijanje saobraćaja, postavljanje privremene saobraćajane signalizacije u slučaju posebnog režima saobraćaja, obavljanje javnosti o stanju i prohodnosti puteva.

Zimski režim održavanja obuhvata period od 15.novembra tekuće godine do 31. marta naredne godine. Prilikom održavanja, u zavisnosti od značaja puta, intenziteta saobraćaja, nadmorske visine, utvrđuju se prioriteti. Prvi prioritet (I prioritet) čine putni pravci koji imaju najveću važnost za privrednu, društvene i druge potrebe, kao i putevi koji povezuju Crnu Goru sa drugim državama. Ovi putevi moraju biti osposobljeni za normalno odvijanje saobraćaja u svim uslovima. Prvi-a (I-a prioritet) prioritet čine putni pravci koji su takođe važni za privredu, društvene i druge potrebe Crne Gore i koji povezuju Crnu Goru sa drugim državama, međutim izdvojeni su iz razloga što je pojava sniježnih padavina rijetka, a pojava leda samo na dionicama koje su izgrađene na neosunčanim padinama.

II prioritet čine putni pravci koji zbog stanja puta i visinskog položaja ne mogu dostići I prioritet i prekidi u saobraćaju modu biti i preko 6 sati, a ne duže od 12 sati. III prioritet su putni pravci koji povezuju naseljena područja Crne Gore sa putevima I i II prioriteta (prekidi mogu trajati od 12h-24h). IV prioritet obuhvata puteve na kojima se snijeg čisti poslije normalizovanja saobraćaja na putevima većeg prioriteta. V prioritet čine putevi koji se ne održavaju tokom zimskog perioda, već se otvaraju po isteku zime.

Zaključkom Vlade iz 2014. godine, u prioritetne putne pravce koji će se održavati tokom zimskog perioda, u naredne četiri godine uvršteni su sledeći putni pravci: na teritoriji opštine Žabljak, putni pravac do skijališta "Savin kuk", u dužini od 5 km, na teritoriji opštine Kolašin,

putni pravac Jadranska magistrala do ski centra "Kolašin 1450", na teritoriji opštine Nikšić, putni pravac Nikšić-Vučje i na teritoriji Prijestonice Cetinje, putni pravac Cetinje-Ivanova korita.

"Crnagoraput" AD Podgorica, koja je, od Direkcije za saobraćaj, angažovana da vrši održavanje i zaštitu državnih puteva u Crnoj Gori, definisala je Planove redovnog održavanja puteva u zimskom period za 2017/2018 godinu koji sadrže: kartu puteva, podjelu puteva prema prioritetu održavanja, tačne lokacije stacionara i punktova i meteo stanica, statičke planove materijala, radne snage i mehanizacije, raspored mehanizacije i opreme po vrstama sa karakteristikama i registarskim oznakama, spisak ključnog osoblja i neposrednih izvršilaca sa kontakt podacima, raspored radnika, mehanizacije i materijala, lokacije deponija materijala za posipanje, lokacije kritičnih mesta i dr.

NACIONALNA TURISTIČKA ORGANIZACIJE CRNE GORE

NTOCG je svoje promotivne aktivnosti za zimsku turističku sezonu 2017/18 usmjerila na tržišta: Srbije, Albanije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine, prevashodno promovišući ponudu novogodišnjih aranžmana i zimskih centara.

Promocija se vrši putem prezentacija u zemljama Regionala, kroz PR aktivnosti, preko štampanih medija, realizovanjem on line kampanje, preko društvenih mreža, "outdoor" kampanjom itd. Na zvaničnom portal biće definisana posebna sekcija o zimskoj sezoni sa aktuelnim ponudama, aranžmanima i cijenama.

Vizuelni identitet kampanje zimske sezone realizuje se pod sloganom "Sunce, snijeg i more". Aktivnosti kampanje podrazumijevaju izradu brošure sa ponudom, cijenama i kontaktima na crnogorskom i albanskom jeziku, postavljanje bilborda, oglasa u štampanim medijima, online banere...

Za tržište Srbije, promotivne aktivnosti su počele na međunarodnom sajmu turizma u Novom Sadu, zatim su uslijedile promocije u Beogradu, a planirana je i realizacija studijske posjete grupe novinara iz Srbije, outdoor kampanja, promocija u štampanim medijima.

Promocija Nove godine i zimske turističke sezone za tržište Crne Gore podrazumijeva outdoor kampanju, organizaciju promotivnog događaja u centralnom dijelu Delta City Podgorica, reklamiranje na radio stanicama i organizovanje tri dvodnevna vikend događaja. Za tržište Bosne i Hercegovine, promocija obuhvata outdoor kampanju, promociju na SIPI WiFi Hotspot mrežama, kampanju u štampanim medijima i PR kampanju, dok su za tržište Albanije predviđene outdoor i PR kampanje i organizovanje cijelodnevnog događaja u Tirani. Promotivne aktivnosti za tržište Hrvatske podrazumijevaju outdoor i PR kampanje.

Tokom zimske sezone biće realizovana promocija zimske ponude na crnogorskim portalima: Vijesti, CDM, Portal Analitika, Antena M.

U zavisnosti od interesovanja lokalnih turističkih organizacija Žabljaka i Kolašina, NTOCG će razmotriti davanje podrške za organizovanje autobuskog prevoza od Kolašina do ski centra „Kolašin 1450“ i od Žabljaka do ski centra „Savin kuk“.

Kroz Program podsticajnih mjera NTOCG je podržala projekat razvoja staza za hodanje na krpljama u opštinama: Pljevlja, Bijelo Polje, Plužine i Šavnik, kao i realizaciju manifestacije IV zimske avanturističke trke "Winter Adventure Race – Bjelasica 2018" koja će se održati krajem februara u Kolašinu. Takođe, podržana je i izrada brošure LTO Nikšić u kojoj će biti predstavljena zimska turistička ponuda Nikšića.

UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE – TURISTIČKA INSPEKCIJA

Plan pojačanog nadzora Uprave za inspekcijske poslove u zimskoj turističkoj sezoni 2017/2018.godine zasniva se na analizi stanja na terenu, posebno na području zimskih turističkih centara, kao i podataka i rezultata nadzora iz prethodnih zimskih sezona. Uzimajući u obzir meteorološke prognoze i očekivanu posjećenost zimskih turističkih centara (Žabljak, Kolašin, Rožaje, Nikšić i dr.) u toku sezone, te specifičnost usluga i aktivnosti koje se aktualizuju tokom zimske sezone, s jedna strane, i potrebu zaštite korisnike tih usluga i unaprijeđivanja zimskog turizma u Crnoj Gori, s druge strane, aktivnosti nadzora inspekcija biće pojačane i usmjerne na rješavanje prioritetnih problema koji prate turističku djelatnost tokom zime.

U periodu od 28.decembra 2017.godine do 15.februara 2018.godine, u sjevernim opštinama pojačani nadzor, u skladu sa svojim nadležnostima, provodiće sedam turističkih inspektora, a prioritet u nadzoru biće skijališta i privatni smještaj. Na Žabljaku će, pored jednog domicilnog, biti angažovan još jedan inspektor za turizam, kao i u Kolašinu (uključujući i Bijelo Polje). Angažovani inspektori će se smjenjivati petnaestodnevno. U Kolašinu i na Žabljaku će u periodu od 30.decembra 2017.godine do 05.januara 2018.godine, biti angažovano još po četiri inspektora, koji će svoje aktivnosti usmjeriti na kontrolu privatnog smještaja, jer je posjećenost tih opština u pomenutom periodu najveća. U Rožajama će biti stalno prisutan jedan domicilni inspektor, a u Nikšiću će se, pored domicilnog, povremeno angažovati i drugi inspektori kroz koordinirane kontrole. Tokom januara, po jedan inspektor će biti prisutan u ski centrima: „Savun kuk“ i „Javorovača“ na Žabljaku, „Kolašin 1450“ na Jezerinama, „Vučje“ u blizini Nikšića i „Lokve“ u Beranama. Zadatak tih inspektora će biti kontrola rada poslodavaca i kontrola pružanja usluga gostima. Inspektori će postupati i po primjedbama korisnika usluga. Pored pomenutih ski centara, pod nadzorom inspektora biće i rad ski liftova na Ivanovim Koritim i Veruši.

S obzirom da se u blizini skijališta uvjek pružaju i usluge iznajmljivanja ski opreme, inspektori će, prevashodno, provjeravati da li lica koja se bave ovom djelatnošću posjeduju odobrenje za rad od nadležnog organa lokalne uprave i u skladu sa utvrđenim činjeničnim stanjem preduzeti odgovarajuće mjere.

Posebna pažnja u nadzoru biće posvećena radu ski instruktora u dijelu posjedovanja licence za rad.

Inspektori će vršiti i nadzor vozila na motorni pogon tzv. motornih sanki i slično, koja se često koriste na prostoru koji predstavlja skijalište. Posebna pažnja biće posvećena nadzoru korisnika usluga u dijelu poštovanja zakonske obaveze nošenja kacige prilikom skijanja.

Prema statističkim podacima koje posjeduje turistička inspekcija, u opštini Žabljak je registrovano 100 izdavalaca smještaja (490 ležajeva). U opštini Kolašin, registrovano je 49 izdavalaca smještaja (552 ležaja). Inspektori će svoje aktivnosti usmjeriti na izdavaoce koji svoje usluge pružaju bez odobrenja za rad i odgovarajuće kategorije objekata. U cilju suzbijanja „sive ekonomije“ u dijelu privatnog smještaja, tokom novogodišnjih i božićnih praznika, biće pojačan inspekcijski nadzor u opštinama Žabljak i Kolašin.

Kada su u pitanju kontrole ugostiteljskih objekata, aktivnosti će biti usmjerene na zaštiti korisnika ugostiteljskih usluga, prije svega na: kontrolu izdavanja fiskalnih računa za pružene usluge, poštovanje istaknutih cijena, kontrolu cjenovnika, normativa i dr. Takođe vršiće se nadzor evidencije gostiju u hotelima u saradnji sa inspektorima za strance Uprave policije.

Takođe, u saradnji sa Upravom policije, vršiće se kontrola točenja alkoholnih pića maloljetnim licima.

U svakom ski centru biće vidno istaknut plakat sa natpisom: „TURISTIČKA INSPEKCIJA U FUNKCIJI SKI GOSTA“ sa brojem telefona dežurnog inspektora, tako da će posjetiocci moći da kontaktiraju inspektora odmah po nastanku problema, obrazlože svoje nezadovoljstvo i ostvare svoja prava kao korisnici usluga. Inspektori imaju obavezu da reaguju odmah po prijavi, odnosno pozivu gosta, utvrde stvarno činjenično stanje i preduzmu mjere u skladu sa zakonom.

Za nesmetano provođenje Plana pojačanog nadzora u zimskoj turističkoj sezoni, Uprava će izdvojiti sredstva neophodna za hotelski smještaj i dnevnice za angažovane inspektore, kao i za povećanje kvote goriva za sve inspektore (angažovane i domicilne) koji učestvuju u pojačanom nadzoru u zimskoj turističkoj sezoni.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Nedostatak povoljnijih kreditnih linija za realizaciju aktivnosti kojima će se doprinijeti da ponuda bude kvalitetnija i bogatija za nove sadržaje je jedan od glavnih problema sa kojima se turistička privreda suočava prilikom pripreme sezone. U pravcu prevazilaženja ovog problema, neophodno je da finansijske institucije definišu kreditne linije za turistička preduzeća koja će biti po povoljnim uslovima.

Stavljanje u punu funkciju skijališta tokom zimske sezone je od velikog značaja za uspješnost sezone, ali to nije jedini faktor, već je neophodno raditi i na obezbjeđenju kvalitetnih smještajnih kapaciteta sa sadržajima koji će i u situacijama kada skijališta zbog vremenskih uslova ne mogu biti aktivna, pružiti uslugu koja će zadržati goste. Od velike važnosti je da centri na sjeveru raspolažu najmanje jednim većim hotelskim objektom od 5* kao i objektima za kulturu i sportske aktivnosti koji bi bili nosioci privredne aktivnosti mesta i podstakli razvoj manjih privrednih inicijativa.

Takođe, potrebno je realizovati programe podsticaja pri gradnji komplementarnih sadržaja u ski-centrima (bazeni, saune, teretane, konferencijski dio, zabavni program), kao i raditi na daljem obogaćivanju i diverzifikaciji turističke ponude (organizovanje manifestacija, kulturno-zabavnog programa, aktivnosti u prirodi: pješačenje, planinarenje, klizanje na mnogobrojnim jezerima, nordijsko skijanje, hodanje na krpljama, suvi bob...).

Klimatske promjene su značajno uticale na vremenske prilike što je rezultiralo i nedostatkom sniježnih padavina u obimu koji je dovoljan za funkcionisanje skijališta. Ta činjenica je nametnula potrebu da skijališta moraju imati alternativna rješenja koja, izmedju ostalog, podrazumijevaju obezbjedjivanje infrastrukture za pravljenje vještačkog snijega.

Dalja diverzifikacija ponude generiše veće prihode i produženje sezone. Takođe, povezivanje ponude primorskog regiona i sjevera treba da rezultira boljim ekonomskim efektima za lokalnu zajednicu i državu. U tom smislu treba razmišljati u pravcu stvaranja partnerskog odnosa izmedju hotelijera na sjeveru i primorju koji će definisati i realizovati zajedničku ponudu i na taj način uposlit svoje kapacitete tokom cijele godine.

Imajući u vidu istaknuto, predlaže se

Z A K L J U Č A K:

Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ 2017. godine, donijela Plan pripreme zimske turističke sezone za 2017/2018 godinu.